

Jaarverslag 2025 Stichting Gastdocenten WO II Zuidoost-Azië

Doelstelling Stichting

De doelstelling van de Stichting gastdocenten WO II Zuidoost Azië is in het 38-jarig bestaan onveranderd gebleven en bestaat uit het geven van voorlichting met name aan jongeren over de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog en de gevolgen daarvan in voormalig Nederlands-Indië en Indonesië. De boodschap daarbij is “Nooit meer oorlog”. Deze boodschap brengen we over via een persoonlijke of voorouder beleving, belevenis en ervaringen.

Grote groepen bewoners uit voormalig Nederlands-Indië hebben te maken gekregen met allerlei vormen van onderdrukking, vrijheidsberoving, discriminatie en geweld. Daarvan waren er 300.000 niet meer welkom of niet meer veilig in het nieuwe Indonesië en zijn daarom naar Nederland gevlucht. Ze werden repatrianten genoemd.

In de huidige samenleving komen vergelijkbare verschijnselen op grote schaal voor. Het zichtbaar maken van deze vormen van geweld en racisme en de gevolgen daarvan heeft een preventieve werking. Door het geven van informatie over de gebeurtenissen in de periode 1941 en daarna in het voormalig Nederlands-Indië en Indonesië, kan een gesprek op gang gebracht worden. Wij willen graag onze bijdrage leveren aan de discussie over tolerantie, individuele verantwoordelijkheid, racisme, discriminatie en geweld. Fundamentele waarden zoals vrijheid, gelijkwaardigheid en wederzijds respect kunnen alleen intact blijven, wanneer deze worden beschermd en geen vanzelfsprekendheid zijn.

Van het bestuur

2025 was het jaar van 80 jaar vrijheid. Daarmee werd het een zeer succesvol jaar voor de Stichting Gastdocenten WO II Zuidoost-Azië. We konden meer gastlessen verzorgen dan vorige jaren en we zijn ver boven het niveau van vóór de Covid-19 jaren uitgekomen. Ten opzicht van 2024 konden we bijna 20% meer scholieren en volwassenen bereiken. Dit is duidelijk zichtbaar in het aantal scholieren die we met onze gastlessen hebben bereikt.

Onze 99-jarige Tineke van der Woude in actie

In 2025 is onder leiding van onze gastdocent Ronald Poetiray het project “NIKS!, Sudah, laat maar” afgerond. Opdat het verzet in Nederlands-Indië tegen de Japanners niet wordt vergeten. Het bestond uit 3 pijlers Herdenken, Verbinden en Leren. In 2025 vonden 3 succesvolle activiteiten plaats:

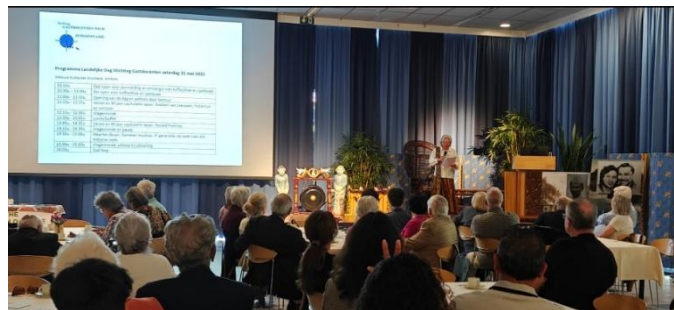
- 1) 20 april 2025 IHC Den Haag: Workshop HBO studenten. 50 aanwezigen.

- 2) 5 juli 2025 Bronbeek, Herdenking verzet Nederlands Indië 1942 – 1945
Bronbeek, 230 aanwezigen
- 3) Samenstelling en uitgifte Magazine “NIKS!, Sudah, laat maar”, oplage 350 stuks

In december 2022 kregen we voor 3 jaar projectsubsidie in het kader van Collectieve erkenning (CEWIN) en hebben we in 2025 bijna 3000 boekjes “De Vergeten Oorlog” van Stichting HONI kunnen uitreiken aan scholieren in basis en middelbaar onderwijs die gastles hebben bijgewoond. De subsidie bleef doorlopen tot 1 maart 2025. Daarna heeft de Stichting uit eigen reserve nogmaals 2000 lesboekjes aangeschaft en verspreid onder de scholen waar gastlessen werden gegeven.

Op 31 mei 2025 is door onze stichting een succesvolle jaarlijkse Landelijke Dag georganiseerd. Deze dag is bedoeld om onze gastdocenten, en eventuele partners, te bedanken voor hun vrijwilligerswerk. Ook kon er genetwerkt worden met uitgenodigde organisaties die het doorgeven van de verhalen onze belangen delen of ondersteunen. Daarnaast waren er presentaties van schrijver en historicus Robbert van Leeuwen, onze gastdocent Ronald Poetiray en tenslotte het verslag van musicus Maarten Bauer op zoek naar zijn Indische roots, door hemzelf begeleid met live gamelan muziek. Ook konden de 85 aanwezigen genieten van het Indisch buffet van Gebouw Kumpulan te Bronbeek.

Het bestuur is in 2025 iets gewijzigd. Gerda Razoux Schultz en Rob Hagenbeek bleven respectievelijk voorzitter en penningmeester. We hebben afscheid genomen van Jan Verstraaten als bestuurslid/opleider. Daarvoor in de plaats hebben we Ervine Kraft als nieuw bestuurslid mogen verwelkomen. Zij zal de pr-activiteiten en social media verzorgen van onze stichting gaan verzorgen.

Onze gastdocenten

Bijzonder trots zijn we op de hoge leeftijd waarop onze gastdocenten nog voor de klas staan. We hebben nog 18 actieve gastdocenten van de 1^e generatie en 4 actieve gastdocenten van 90 jaar en ouder. Onze oudste gastdocent die in 2025 voor de klas stond was 99 jaar oud.

Het totaal aantal actieve gastdocenten in 2025 was 53.

Daarnaast hebben we een wachtlijst van 8 aspirant gastdocenten die we hopen in 2026 de training succesvol af te afronden. Deze zullen hard nodig zijn als de 1^e generatie de komende jaren zal wegvallen.

Landelijke verdeling van onze Gastdocenten:

Groningen	1		Gelderland	5
Friesland	1		Utrecht	11
Drenthe	2		Zuid-Holland	9

Overijssel	3		Brabant	6
Flevoland	2		Zeeland	1
Noord-Holland	10		Limburg	3

Overzicht gastlessen en -lezingen

Het aantal leerlingen en volwassenen waarvoor gastlessen en gastlezingen zijn gegeven is in 2025 met bijna 20% gegroeid ten opzichte van 2024. Hieronder een overzicht van onze "bereik" in 2022- 2025:

Deelnemers gastlessen en -lezingen:	2022	2023	2024	2025
Leerlingen basisscholen	1656	2152	2618	2213
Leerlingen voortgezet onderwijs	1404	2040	1651	2674
Studenten hoger onderwijs	20	25	95	158
Volwassenen (lezingen etc.)	1247	1115	1584	2095
Totaal:	4327	5332	5948	7140

Rond 15 augustus worden in meerdere steden herdenkingen georganiseerd waarvoor enkele van onze gastdocenten als spreker zijn uitgenodigd. We hebben hier geen cijfers van. Het bestuur is de gastdocenten, onze vrijwilligers, dankbaar voor al hun inzet.

Beleid intensiveren gastlessen.

Het beleid rond advies van commissie Bussemaker "Deel en Verbind" (2023) en gesprekken met het ministerie van VWS heeft ons ook in 2025 gestimuleerd meer bekendheid te geven aan de mogelijkheid een gastdocent of gastspreker in de klas uit te nodigen. We zijn daarom begonnen met de functies pr-coördinator en social-media coördinator met als doel meer scholen te bereiken. In 2025 heeft dit al tot een stijging in het aantal online aanvragen geleid. We zitten nog in de opstartfase. We verwachten hier de komende jaren meer van.

Samenwerkingen

Wij zijn in 2025 nieuwe samenwerking aangegaan met organisaties die gemeenschappelijke doelstellingen met onze stichting hebben, zoals:

- Molukse Voetstappen
- VGN KLEIO, de vakorganisatie van geschiedenisdocenten
- KTOMM Bronbeek en Museum Bronbeek
- PLG / onsland.nl / IHC
- Paleis het Loo
- Stage Tree Venlo

Bovenstaande organisaties vormen een mooie aanvulling op ons netwerk. Een netwerk waarbij we elkaar regelmatig uitnodigen voor elkaars bijeenkomsten. Dit leidt tot verbetering van de kennis van onze gastdocenten, zowel als het gaat om kennis als onderwijsmethodes en kan de kwaliteit van onze gastlessen verbeteren.

Trainingen.

De trainingen tot nieuwe gastdocente waren in 2025 weer succesvol. 5 nieuwe gastdocenten hebben onze training, onder begeleiding van een ervaren gastdocenten afgerond. Eind 2025 waren er nog 8 aspirant-docenten bezig met hun training of in de wachtstand.

Alle trainingen vonden op individuele basis plaats. IN 2025 waren er geen gemeenschappelijke trainingsdagen.

Een zorg blijft het zoeken naar (ervaren) trainers. In 2025 begonnen we met 4 trainers, maar eindigden met 3. Onze ambitie is om dit weer aan te vullen tot minimaal 5.

Van de penningmeester

Financieel is het jaar 2025 voor de gastdocenten goed verlopen. De balans was stabiel.

De belangrijkste inkomstenbron was de stichtingssubsidie van het ministerie van VWS al en daarnaast drie lopende project subsidies, die alleen in 2025 afliepen:

- VFonds (2024 - 2025) : Lustrum 80 jaar vrijheid: "NIKS!, Sudah, laat maar" (verzet in Nederlands Indië)
- Karel Doormanfonds (2024 - 2025) : Lustrum 80 jaar vrijheid: "NIKS!, Sudah, laat maar"
- CEWIN (2022 – 2025): projectsubsidie verstrekken gratis lesboekjes t/m maart 2025

De belangrijkste uitgaven waren onze jaarlijkse landelijke dag, gratis uitgedeelde boekjes (inkoop via vereniging HONI), Het project verzet, reiskosten en bestuurskosten.

Het saldo van onze stichting was met 15348 euro op 31 december 2025 negatief met ongeveer 5250 euro ten opzichte van 2024. Als de reservering in 2024 voor project verzet niet wordt meegenomen is was er een negatief saldo van slechts 568 euro.

Daartegenover stond een batig saldo van project verzet 2024 – 2025 dat 2200 euro bedroeg. Dit bedrag hebben we gereserveerd voor een geplande herdenking verzet 2027 (40 jaar monument Indisch verzet Bronbeek). Na aftrek van genoemde reservering was het netto stichtingsreserve derhalve 15348 minus 2200 = 13148 euro. Dat is 568 minder dan het netto reserve eind 2024.

Voor de exacte financiële cijfers verwijzen we naar de bijlage “Financieel jaarverslag 2025 Stichting Gastdocenten WO II Zuidoost-Azië.pdf”, ook te vinden op onze website.

Wij blijven voor onze activiteiten sterk afhankelijk van deze subsidies. Zolang wij onze gastlessen en lezingen gratis blijven aanbieden.

Onze gastdocenten in de media

Enkele van onze gastdocenten zijn in 2025 in het nieuws geweest:

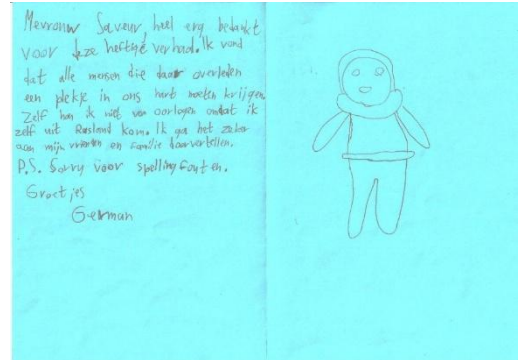
- Anneke Schults in “de publieke tribune” op NPO1 en in interview op human.nl
- Charles Ligtoet in de Volkskrant
- Hans Rasker in “Indische Tafel” op NPOdoc
- André Schram in Het Parool en de Gooi & Eemlander
- Dolph Kruyt in de Hoogeveense courant en blad de Veenmol.
- Edje Zorgdrager in de Eendrachtbode
- Dolph Kruyt in de Hoogenveense Courant
- Arnold Berger – VGN KLEIO, interview in hun magazine over de activiteiten van onze stichting.
- Leon Algra in de nieuwsbode
- Carl Hagenaar op inmijnbuurt.org
- Grace Bernardus en Renie Vis op varnws.nl
- Pieter Ward op houtensnieuws.nl
- Robbert van Leeuwen op historiek.nl en gast in Klub Buku
- Nieuwe verhalen van enkele van onze gastdocenten verschenen online op onze eigen website, op oorlogsverhalen.com en [de indische verhalentafel](http://deindischeverhalentafel).
- Enkele van onze gastdocenten als gastsprekers tijdens lokale herdenkingen op 15 augustus of 4 mei. Ook gaven enkele gastdocenten voordrachten die publiek toegankelijk waren, zoals bibliotheken.
- Enkele van onze gastdocenten gaven boeken uit waarbij ze hun ervaringen over de oorlogsjaren in Nederlands-Indië / Indonesië deelden.
- Enkele van onze gastdocenten zijn actief op Social Media of worden daar genoemd. Dat is in bovenstaande overzicht niet meegenomen..

Enkele reacties op onze gastlessen en gastlezingen:

Een schooldocent schreef aan onze gastdocent: “Bedankt voor het regelen van deze gastles. Max vond het heel interessant en heeft er thuis veel over verteld. Het heeft veel indruk op Max gemaakt en ik wilde je ben laten weten dat ik het super vindt dat je dit geregeld hebt. Belangrijk om dit soort dingen door te geven aan de kinderen. De moeder van Max”.

Een schooldocent schreef aan onze gastdocent dat een leerling enthousiast vertelde dat hij met het lesboekje “de Vergeten oorlog” naar overgroot-vrader is gegaan en bij het samen doornemen hij voor het eerst vertelde van zijn eigen gebeurtenissen en ervaringen uit die tijd.

Enkele vragen uit de de klassen (groep 7/8):

- Hoe lang duurde het voordat u uw koffertje weer openmaakte
- Hoe lang duurde het verdriet?
- Wanneer beseftte u dat de oorlog echt begonnen was?
- Hoeveel voetbalvelden zou ongeveer een atoombom kunnen vernietigen?

Van een feedback formulier:

- “Zeer indrukwekkend! Intrigerend een verhaal van een ooggetuige te horen wat er gebeurd is tijdens de Tweede Wereldoorlog”
- Kanp dat u alles durfde te vertellen

In het verslag van een gastlezing: “Zij heeft het vermogen om haar verhaal op beeldende wijze over te brengen. Aan het einde van haar lezing spraken diverse aanwezigen de hoop uit dat ze dit nog lang mag blijven doen. De verhalen van deze eerste generatie zijn en blijven een grote waarde hebben”

Overleden oud-gastdocenten:

In 2025 zijn de volgende oud-gastdocenten overleden:

- Frank Bouwens
- Guus Stein
- Tineke van Ommen-Douwes
- Aldert de Haan

Hun familie en vrienden wensen wij veel sterkte met dit verlies.

Vooruitzichten voor 2026

2026 zal een spannend jaar worden. Het topjaar waarin 80 jaar vrijheid werd gevierd leidde ons naar een piek in onze gastlessen en lezingen. In 2026 zullen we proberen dit vast te houden.

We ontkomen er dan niet aan actief scholen te benaderen, bijvoorbeeld via mailing of onderwijsorganisaties. We zijn in 2026 (helaas) op zoek naar een nieuwe pr-coördinator.

Ook op het gebied van social media zullen ons meer richten, met name LinkedIn, Instagram en Facebook

We blijven verbinding zoeken met andere organisaties die gastlessen en lezingen verzorgen of die op onderwijsgebied actief zijn. Ook hopen we dat scholen en onderwijsinstellingen ons via onsland.nl steeds beter zullen vinden.

Daarnaast streven we het aantal actieve gastdocenten naar boven de 55 te tillen. De 1^e generatie begint flink op leeftijd te geraken of overlijden. Enkele van onze gastdocenten zijn de 90 al gepasseerd. We

staan klaar met de 2^e generatie en de trainingen zijn volop in gang.

Daarnaast is het doel van de stichting om alle groepen uit voormalig Nederlands-Indië in onze gastlessen en lezingen aan bod te laten komen. We willen in de komende periode met name Molukkers, Peranakan Chinezen en de Papua gemeenschap meer betrekken.

Eind 2025 hebben we van het ministerie van VWS weer toezegging gekregen voor een 3-jarige stichtingssubsidie.

Hiermee kunnen we onze basisuitgaven weer bekostigen en is onze continuïteit gewaarborgd voor de jaren 2026 – 2028.

Ook zullen we in 2026 weer projectsubsidie via CEWIN aanvragen voor het uitdelen van gratis boekjes en het bekostigen van inspiratiedagen voor onze gastdocenten.

Huizen, april 2026.